(Islam i životni stil (2

Materijalistički svjetonazor je sklon hedonizmu i oportunizmu, dok je, s druge strane, duhovni svjetonazor okrenut uzvišenim vrijednostima koje čine čovjekov život. S obzirom da je čovjek od pamtivijeka ulgao napore u naučnom razvoju i pronalaženju smisla života, antropolozi smatraju da čovjek, unatoč velikim naporima, nije imao dovoljno potencijala da odgovori na sva pitanja koja su intrigirala njegov um. Stvar je u tome što su ljudi u različitim kulturama imali različite svjetonazore koji su ih i vodili raznolikim putevima pronalaženja smisla života. Naprimjer, ako čovjek sebi zacrta ciljeve koji su nedostižni, odnosno koje on nije sposoban ostvariti s obzirom na društveno okruženje, onda će takav čovjek biti sklon nihilizmu i neće moći pronaći smisao svog života. Međutim, ako čovjek sebi odredi realan cilj i radi kako bi ga ostvario, naći će smisao svog života u samoj toj potrazi. Svakako da su ova dva različita pristupa smislu života najreprezentativniji primjer u kojem možemo vidjeti koliko različiti mogu biti životni stilovi. S aspekta nebeslih religija, čovjekov život na ovom svijetu nije isključivo materijalne prirode, jer kad bi bilo tako, on bi naposljetku postao nihilist, zato što to nije adekvatan put na kojem se može odgovoriti na pitanja Filozofije postojanja-„Odakle sam došao?, „Gdje sam sada?" i „Gdje idem?". Vjera daje konkretne odgovore na ova pitanja i ne daje mjesta dvosmislenosti i nejasnoći. Svakako da i čovjekov razum može, donekle, dokučiti odgovor na ova pitanja, međutim njegovi nedostaci ne dozvoljavaju da se do odgovora u potpunosti stigne. Vjersko učenje daje jasnu sliku o čovjeku, njegovoj slobodnoj volji i ciljevima, tako da svaka osoba u svjetlu vjere može da nađe sreću i zadovoljstvo, koji se mogu naći u učenjima o tevhidu, poslanstvu i uskrsnuću. Prema islamskom svjetonazoru, stvaranje i uskrsnuće se smatraju dvjema krucijalnim istinama o čovjekovom postojanju, tako da su detalji o njima u potpunosti pojašnjeni čovjeku. Svi aspketi čovjekovog života su na direktan način povezani sa njima i o tome se govori u detalje. Stoga vjerski učenjaci ističu da je glavni razlog poslanstva uputa i osvještavanje ljudi u vezi sa vezom dunjaluka i ahireta te zabranjenog i dozvoljenog. Poslanik islama, Muhammed, s.a.v.s., je došao kako bi našu vjeru usavršio,

odnosno kako bi nam pokazao najbolji način života, najbolji životni stil. Ovdje treba napomenuti da čovjek tokom cijelog života nastoji definisati svoju vezu prema drugim ljudima i prema prirodi. Svakako da je najreprezentativiji primjer za to čovjekovo nastojanje da ovlada prirodom i njenim resursima. Međutim, ovdje se krije jedna velika opasnost. Naime, ako čovjekov svjetonazor bude usko vezan samo za materijalni aspekt nauke, bez imalo duhovnosti i suštinske spoznaje, to će onda negativno da se odrazi, kako na njegov život tako i na njegovu okolinu, dakle prirodu, koja će postati rob nauke i tehnologije. Drugim riječima, nadmoć prirode u odnosu na čovjeka u prošlosti, preobrazila se u nadmoć čovjeka u odnosu na prirodu uz pomoć nauke i tehnologije zasnovanih na čovjekovoj nesposobnosti da se odupre vlastitom nefsu. Za razliku od takvog svjetonazora, vjerski svjetonazor daje čovjeku moć savladavanja njegovog nefsa i time ga jača. Uistinu, kultura hedonizma i oportunizma ne vode čovjeka ničemu dobrom, u što se možemo uvjeriti posmatrajući zapadnu kulturu. Fenomeni poput materijalne situiranosti i iskorjenjivanje siromaštva, koje predstavlja jedan od načina za usavršavanje čovjekovog duha, će postati poželjni. Međutim, islam ne gleda na materijalnu situiranost kao na cilj čovjekovog života, islam to ne smatra čovjekovim napretkom. Ono što islam smatra napretkom jeste ono što se i u Kur'ani kerimu navodi, a to je slijeđenje puta samousavršavanja. Islamski svjetonazor se oslanja na tevhid, Jednoću postojanja Stvoritelja, što se smatra apsolutnom istinom. Tako Kur'an povezuje sve životne fenomene sa Bogom i ne smatra niti jednog od njih odvojenim od Boga. S aspekta Kur'ana, krajnji cilj je savršenstvo koje čini čovječanstvo sretnim i koje je cilj svih etičkih pravaca. Islam uči čovjeka da je u potpunosti ovisan o Bogu i da njegov život nije isključivo vezan za dunjaluk. Na taj način se definiše veza između stvaranja i uskrsnuća. Stoga čovjek treba stalno da održava povezanim dunjaluk i ahiret. S aspekta islam, dunjalučki život je samo početak putovanja a cilj je sreća na ahiretu. U ovom općem okviru se definiše veza između čovjeka i Boga, čovjeka i drugih ljudi, čovjeka sa samim sobom i čovjeka i prirode. Islam vodi računa o čovjeku i njegovom ovozemaljskom životu kome posvećuje posebnu pažnju. Tako čovjekovo djelovanje utječe na povećanje, odnosno smanjenje, blagodati na ovom svijetu koje čine da čovjek na planeti zemlji naseli određena područja i izrodi velike kulture. Stoga je neophodno da čovjek spozna koliko njegov odnos prema prirodi može da mu podari blagodati. S aspekta islama, čovjek treba da se odnosi prema prirodi kao prema Božijoj blagodati. On ne treba da zloupotrebljava svoju dužnost halife na zemlji i da koristi blagodati samo u vlastitu korist. Na to islam posebno obraća pažnju jer samo takav odnos može čovjeka voditi napretku ali i napretku cijelog društva. Isalm također upozorava na ljenost i savjetuje čovjeku da bježi od takve osobine, jer time ne samo da ne može osnovati nove civilizacije nego utječe na njihov nestanak. Isalmski način života nas uči

da budemo korisni kako nama samima tako i zajednici u kojoj živimo. Ono što se u islamskoj kulturi smatra lošim i pokuđenim je sve ono što nas odvraća od misli prema Allaha, dž.š., i što nas vodi u grijeh. Drugim riječima, ako čovjek kao svoj krajnji cilj uzme dunjaluk, to se u islamu smatra neprihvatljivim. Možemo reći da s aspekta Kur'ana, dunjaluk i ahiret, čine dva životna perioda, od kojih je prvi u sadašnjem trenutku i bliži dok je drugi dalji i savršeniji. Stoga, dunjalučki život sam po sebi nije bezvrijedan. On je početak i most prema ahiretu koji je vječan .i vrijedniji od dunjaluka